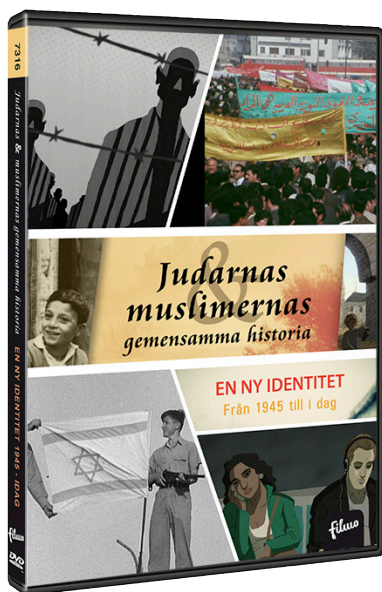

Handledning (4 sid) + manus (21 sid)

Judarnas & muslimernas gemensamma historia

Judar och muslimer delar ett kulturellt arv, och har genom historien levt sida vid sida, på gott och ont. De delar heliga platser, högtider, musik, filosofi och religiösa berättelser. Denna filmserie tar oss med till 600-talet, där allt började med profeten Muhammeds uppenbarelse om en ny religion. Därefter tar vi oss genom historien och fram till idag. Filmerna skapar förståelse för dynamiken mellan religion, samhälle och kultur. Den visar också religionens funktion för människor som söker trygghet, sammanhang och identitet.

Judendomen och islam är två världsreligioner. De är båda abrahamistiska religioner, vilket betyder att de båda, tillsammans med kristendomen, berättar historien om Abraham och hans söner. Men sedan skiljer sig deras historier åt. Grundade på varsin tolkning av historien om Abraham utvecklades de båda religionerna i varsin riktning. Men det har inte betytt att de inte har haft något med varandra att göra.

Speltid: 56 min.

Från: 13 år

Ämne: Religion, Historia, Samhällskunskap, Värdegrund

Produktionsland:
Frankrike 2014

Svensk version:
© Filmo, 2015

Ansvarig utgivare:
Mia Lund Arnell

Filmnr: 7316

För ytterligare källinformation:
Kontakta Filmo
08-445 25 50

En ny identitet. Från 1945 till i dag.

Efter förintelsen blev trygghet centralt för världens judar. Aldrig mer, sade man. För att kunna försvara sig behövde de eget territorium. Förenta Nationerna höll med, och 1948 kunde Israel utropas till en egen stat. Men i det nya landet Israel bodde redan massor av människor, varav en stor del var muslimer. Även om många muslimer kände med judarna förstod de inte varför de skulle betala ett så högt pris när det enligt dem var européernas fel att judarna inte kunde känna sig trygga någonstans. Men de muslimska palestinierna hade inget att sätta emot, och fördrevs från sina hem. När Israel utropades som stat utbröt två konflikter, och Israel stod som segrare i båda. Under loppet av några veckor fick 700.000 muslimer lämna sitt land och bli statslösa. De 150.000 som blev kvar i Israel diskriminerades. Runt om i arabvärlden fick judar välja mellan sin arabiska och judiska identitet. Många flyttade till Israel, men där kunde de tas emot som "primitiva" och "lägre stående". De placerades i tältläger och fick inte tillgång till samma utbildning, bostäder och yrken som de europeiska judarna.

I de franska kolonierna och protektoraten i Nordafrika pågick samtidigt en frihetskamp. Till stor del innebar frihetskampen ett sökande efter identitet. Islam seglade snabbt upp som den främsta identitetsmarkören, och i de frigjorda kolonierna skulle därför bara finnas plats för en statsreligion. Gamal Abdel Nasser, Egyptens president, ville skapa en pan-arabisk identitet och befria palestina. Han fick stort stöd bland arabvärldens muslimer. Men han utpekade också judar, och bidrog till polariseringen mellan de båda religionerna. 1967 bröt ett krig ut mellan Israel och de omgivande arabländerna. Det varade i sex dagar och länge såg det ut som att Israel skulle lida ett svårt nederlag. Men till allas förvåning vann Israel kriget och runt om i världen firade judar segern. Sexdagarskrigets konsekvenser spreds

FILMO

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN • Tel: 08-445 25 59 • Fax: 08-445 25 60
info@filmo.se • www.filmo.se

långt bortom Israel och Palestina, och i hela världen förväntades muslimer stödja Palestina, och judar Israel. I Algeriet skrevs historien om. Alla spår av den judiska befolkningen suddades ut. I Irak förföljdes judar av Saddam Husseins regim, och av den kulturella blomstringsperioden finns idag knappt några spår.

I Israel tvingades den muslimska befolkningen lämna landet och leva under mycket svåra förhållanden på bland annat Gazaremsan. Palestinierna blev alltmer desperata, och började terrorisera judiska mål. Under OS i München 1972 togs nio personer som gisslan av en palestinsk terrorgrupp. Det hela slutade tragiskt med att hela gisslan sköts ihjäl. Konflikten mellan judar och muslimer var nu mycket infekterad, och alla försök att sluta fred misslyckades. Bilderna på hur fullt utrustade Israeliska soldater med brutala metoder tryckte tillbaka motstånd i form av stenkastande barn upprörde världen. Historieskrivningen som Israels legitimitet baserades på började ifrågasättas, samtidigt som terrorattentat och uppror blev allt vanligare. Polariseringsen mellan de båda grupperna ökade, och idag är Israel-Palestina konflikten ofta central när man talar om judisk-muslimska relationer. De 1300 år som judar och muslimer levt sida vid sida verkar däremot djupt begravda under hat, sorg och fundamentalism. På ganska kort tid har två syskonfolk, som kulturellt och etniskt är mycket lika, kommit att bli motståndare till varandra. Hur framtiden ser ut återstår att se.

Nyckelord

Judar, muslimer, religion, arabvärlden, identitet, Israel, Palestina, teologi, förintelsen, Jerusalem.

Begreppslista

- Teologi
- Polyteism
- Hadith
- Torarulle
- Abrahamitiska religioner
- Dhimmi
- Profet
- Inkquisitionen
- Skolastik
- al Andalus
- Korståg
- Den gyllene perioden
- Franska revolutionen
- Upplysningen
- Pan-islamisk
- Pogrom
- Antisemitism
- Förintelsen
- Sionism
- Geopolitik
- Polarisering
- Identitetsmarkör
- Israel-Palestina konflikten
- Diaspora
- Nakba
- Kolonialism
- Post-kolonialism
- Konvertit

Frågor efter visning

1. Vilken roll spelade förintelsen för skapandet av Israel?
2. Vad hände med dem som redan bodde i Israel?
3. Vilka judar var mest respektive minst "välkomna" till Israel? Varför var det så, tror ni?
4. Vilken riktning tog politiken i de gamla nordafrikanska franska kolonierna?
5. Vilken roll spelade sökandet efter en identitet i frigörelsen från kolonialmakterna?
6. Hur såg omvärlden på Israel?
7. Förändrades synen på Israel? Varför?
8. Hur kan man använda begreppet polarisering för att förklara utvecklingen i arabvärlden?
9. Vad skulle ni säga att Israel-Palestina konflikten handlar om, egentligen?
10. Vad har hänt med historieskrivningen i Algeriet?
11. Vilka två olika beskrivningar av historien står emot varandra i Israel-Palestina konflikten?

Diskussionsövningar i grupp:

Filmen du sett tar upp ett för många laddat ämne. Serien "Muslimernas & judarnas gemensamma historia" har ambitionen att sammanfatta nära tvåtusen år på färre än fyra timmar. Så här är några förslag på frågeställningar att diskutera efter att ni sett en eller flera av filmerna i serien:

- Fundera över vems historia som berättas i filmen?
- Vilket bildval har man gjort?
- Vilka är det som intervjuas?
- Går det att ifrågasätta fakta som presenteras?
- Tycker du att man borde vinklat berättelsen på något annat vis? Motivera ditt svar.
- Upplever du att filmen/filmerna som objektiva eller subjektiva. Motivera ditt svar.

Internetkällor

<http://www.so-rummet.se/kategorier/religion/islam/islams-historia> - SO-rummet om Islams historia.

<http://blog.svd.se/historia/2014/06/16/hur-kunde-araberna-erovra-ett-varldsvalde/> - Svenska Dagbladet om Islams expansion.

http://www.svd.se/forsvarstal-for-en-fortalad-civilisation_3583620 - Svenska Dagbladet om det muslimska civilisationsarvet.

<http://www.popularhistoria.se/lasarfragor/2012/11/varfor-dominerar-islam-i-mellanostern/> - Tidskriften Populär historia om Islams dominans i mellanöstern.

<http://www.popularhistoria.se/artiklar/muhammed-%E2%80%93-profeten-som-forandrade-varlden/> - Tidskriften Populär historia om Muhammed.

<http://www.levandehistoria.se/fakta-fordjupning/antisemitism> - Forum för levande historias hemsida med fördjupning om antisemitism.

<http://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/europas-judar-under-medeltiden> - SO-rummet om Europas judar under medeltiden.

<http://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/judarnas-aldsta-historia> - SO-rummet om judars historia från forntiden.

<http://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/forenklat-om-palestinakonflikten> - SO-rummet om Palestinakonflikten.

<http://www.popularhistoria.se/artiklar/spaniens-judiska-drama/> - Tidskriften Populär historia om judar i Spanien under medeltiden.

<http://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Israel-Palestina/> - Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om Israel-Palestinakonflikten.

<http://www.popularhistoria.se/artiklar/den-judiska-statens-fodelse/> - Tidskriften Populär historia om bildandet av staten Israel.

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Nakba> - Wikipedia om nakbadagen.

<http://www.ur.se/Produkter/188178-UR-Samtiden-Judisk-var-relationen-mellan-judar-och-muslimar-Judar-och-muslimar-i-Sverige-och-varlden> - Paneldebatt i UR om de judisk-muslimska relationerna i Sverige och världen.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

www.google.se - Användbar sökmotor

www.dn.se - Dagens nyheter

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheter skolsajt

www.wikipedia.se - Bra nätencyklopedi

www.filmo.se - Filmos hemsida

Kapitelindelning

Du kan välja att visa hela filmen eller ett speciellt avsnitt.
För starttider till respektive kapitel, se nedan.

Nr	Kapitel	Starttid:	Längd:
1	Inledning. "Shoah" och "Nakba". Drömmen om Israel. Statslösa palestinier. Diskriminering.	00:00	ca 18 min
2	Fördrivning av judar från Egypten och Algeriet. Sexdagarskriget.	18:35	ca 16 min
3	Ökad splittring i Mellanösternfrågan. Terrorism, fundamentalism och politiska mord. Intifadan. Nutid. Avslutning.	34:12	ca 22 min
	Sluttid:	56:00	

Filmerna om judars och muslimers gemensamma historia passar bra för undervisning i samhällsorienterande ämnen i grundskolan och gymnasiet:

I årskurs 7-9, historia, sid 176-177, Lgr11

- Forna civilisationer, från förhistorisk tid till cirka 1700
- Industrialisering, samhällsomvandling och idéströmningar, cirka 1700–1900
- Imperialism och världskrig, cirka 1800–1950
- Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid
- Hur historia används och historiska begrepp:

I årskurs 7-9, religion, sid 189-190, Lgr11

- Religioner och andra livsåskådningar
- Religion och samhälle

I årskurs 7-9, samhällskunskap, sid 203, LGR11

- Beslutsfattande och politiska idéer

I gymnasiet, Samhällskunskap, sid 143, Gy11

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om människors livsvillkor med utgångspunkt i olika samhällsfrågor.

I gymnasiet, Historia 1b, sid 73, Gy11

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen ...
- Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser ...
- Hur individer och grupper använt historia i vardagsliv, samhällsliv och politik. ...

I gymnasiet, Religionskunskap 1, sid 138, Gy11

- Individens och grupperns identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning ...